

KÖZLEMÉNYEK A PÉCSI ERZSÉBET-TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRÁBÓL

25. szám.

1934. Január.

XVII. SZÁZADI MAGYARNYELVŰ LEVELEK

Dr. HODINKA ANTAL GYŰJTEMÉNYÉBŐL.

I.

Protectionalis Stephani Bocskay Principis Transsilvaniae sub
rebellionem Junij 1605.

Stephanus Dei gratia Hungariae, Transsylvaniaeque Princeps, et
Siculorum Comes. Minden rendbely vitezleo hiveinknek lovagh es gia-
logh capitanoknak, hadnagioknak vico hadnagioknak, zazadosoknak, ti-
zedeseknek es egieb renden leueo minden hiueinknek, valakik az ie-
len valo leuelwnket lattak es olvassak, akarok ertesekre adni, hogy
megh tekintuen es eleottwnk viseluen az kwliomb kwliomb hadak mi, -
at, az my vitezleo hiueinknek eoregbik Meray Giorginek, es iffiu Me-
rey Giorginek, Meray Gergelnek, es Meray Gasparnak hozzank es hazank-
hoz megh mutatot hwsegekert Nytra varmegieben, Dobrany hazokot, cas-
telliokot, es minden ahoz tartozo jozagokot veottwk, kiualtkeppen va-
lo oltalmunk es conduiseleswnk ala. Hadgiuk azert, minden rendeknek,
hogy ennek vtanna az megh neuezet castelira, es hazra tartozo jozag-

ra senki keozwlletek ne sallion, se marhaiokot, gabonaiokat es semmi-
 nemw jovoknak dulasara koborlasara ne menien se az zegeniseget ne
 bancsia mert ha ki ez parancsiolatunk ellen csielekezik, s panaz ieo
 rea, bwnteteswnket el nem kerwli. Kwleömben ebben csielekdni ne mere-
 zellietek. Praesentibus pertractis, exhibenti restitutis. Datum ex Ci-
 vitate nostra Korponensi die vigesima secunda mensis Novembris Anno
 Domini Millesimo sexcentesimo quinto

Stephanus mp.

Simon Pechy mp.

secretarius.

II.

. 1605.3 die Septembris in. . . . *)

Nos Nocilaus Dersffy de [Zerdahely]*⁾ Comitatus Honthensis Nec-
 non Serenissimi Domini domini Stephani Dei gratia Hungariae Transyl-
 vaniaeque Principis Consiliarius, ac partium Regni
 Hungariae superiorum generalis Capitaneus etc.: Minden renden leuő
 louas es gialogos feő rendeknek, es minden egieb tiztben lewőknek
 walakik ez my leuelwnket lattiak ad[juk] ertesekre, Miel hogy Ne-
 messegh es paraztsagh panaszkodnak felette igen azon, hogy az mely
 haidu [vütezek] onnan feleöl ualo hadakbol ala jwttenc, felette nagy
 dulast, koborlast es erröszak szerent valo hatalmassagot csieleked-
 nek, kik immar fel sem akarnanak menny.. Ezokon attunk authoritast es
 plenipotentiat az varmegieknek vice ispanynak az varmegieknekis, hogy
 ualakik azok közzwl uiszsza menny nem akarnanak, azokat teörüeni sze-
 rent bwntethessek. Hadgiuk azert es paranczioliuk tiztwnk szerent ke-
 gyelmeteknek, hogy ualahol affele csiauargok haiduk talaltatnak, kik
 az eő vrak capitaniok ala fel nem akarnanak menny es dulast kobor-

*) A papír foltossága miatt néhány szó nem olvasható.

last csielekednenek, mindenwt orszagh teóruenie szerent meghbwntesse
 eóket, az mint ezfelekról ez eztendeóbennis az orszagh vegezet. Bene
 ualeant. Nec secus faciant Datum Cassouiae, die uigesima quinta Au-
 gusti. Anno Domoni Millesimo sexcentesimo quinto.

Idem Dersffy

m. propria.

III.

Az vitezleo Bócziületes nemes Jarmy Jánosnak, Zabolcz vármegiey Is-
 paniannak ennekem jó akaro wramnak adassek ez lewell.

Zolgalatomatt irom kegyelmeteknek mint jó akaro bóczületes ne-
 mes wraymnak istenteoll sok jokatt kiuanok kegyelmeteknek meg adatt-
 ny, mind kicsinteoll fogua nagig.

Megh adak ennekem az kegyelmed leuelett meliben jria kegyelmed
 hogy eleb kellett uolna ennekem az czimer leuelemett publicaltatnom,
 de mind azon általl jria kegyelmed az maga jó ayanlassatt, meliatt
 kegyelmedteoll jó neuen es zeretettel vötem, Hanem megis kerem kegyel-
 medett mint jó akaro bóczületes ispan vramatt mind az teób jó aka-
 ro nemes wraymmall egietemben, hogy ti kegyelmetek ne tekenczie az
 en kesseo woltomatt, hanem jóuendöbely zolgalatomatt uegie kegyel-
 metek kitt megis mutatok kegyelmeteknek ha Isten az uilagban eltett
 engemett kegyelmetekkel egietemben, mostis el mentem uolna kegyelme-
 tek köze zeretettel, de miuel hogy az warady Kapitany huatott Hamar-
 sagal Varada es oda kellett menem, mertt halhatatlan dologaz mitt itt
 czielekeznek az Haydu vitezek sok izoniu dulast foztast teznek ne-
 mes embereketis egy nehaniatt foztotanak meg az fele vtanallo tol-
 uaiok, minden feleoll engemet bussitnak miatta hogy kikeressem közü-
 leok ha ky talalom, de mind azon által megis kerem kegyelmetekett ze-

retettell, hogy kegyelmetek ne vegien negy forintott az egy leuelle-
teol hanem kett forintal elegeogiek meg kegyelmetek, kitt jöuendoban
is Jo neuen wehessek kegyelmetekteoll itt Bihar varmegioben is egy
czimer leuelleteol kett forintott veznek, Ha zinte három zemelyben ua-
gionis az leuelben jrua mind czimeresteol, Ha hol penig kegyelmetek
ugian nagy forintott uezen az leuelleteol abol sem vontam ki magamatt
kegyelmetek közüll, Hanem ennak utanna enis kegyelmetekett egiett
akarok erteny, kegyelmetek attiafia es barattia akarok lenny" jöuendö
ben ha isten ez uilagban eltett engemett kegyelmetek ennekem paran-
cziollion mindenkor zeretetell zolgalok kegyelmeteknek mind kizin-
teol fogua nagigh az miteoll tudok.

Debreczini Aprýly " " 20 dje Anno 1607

Isten tarczia kegyelmetek jo egessegeben hozu ideig

bodogul

Kegyelmeteknek zeretetell zolgall

Nagy Andras

(A levél külső részén):

Zolgalok kegyelmednek mint jo akaro wrannak, istenteol sok jokatt
kiuanok kegyelmednek meg adattny, Kegyelmednek az el mult napokban is
jrtam uala egj leuelett az koczy feleoll, hogy kezen uagion az faia,
az kerekgiarto Huzon ött penz hian tizenkett forintott uezen az ke-
rekgiarto az fariatoll adig ide nem adgia mig meg nem elegity kegyel-
med, edigis el vitek uolna a koczitt az térókók köze egj nehanzor ha
kegyelmetek zamara nem tartatam uolna, Hanem kegyelmed ezen leuel
viueoteoll tegien bizoniossa ha itt kele az koczitt meg vasastatt-
ny az uagy masutt vasastattia meg kegyelmed, en itt olcziertt meg
vasastathatom ha kegyekmed parancziollia, kegyelmed tegien bizon-
iossa hogj nihez tarcziam magamatt. Isten eltesse kegyedett.

Kegyelmednek zeretetell zolgall

Makros Ferencz

IV.

Generoso.....Egregio Do:Joanny Jármay vice Comiti Comitatus
Zabolcs Do et vicino observando.

Zolgalathomoth ajanlom kegyelmednek, minth zomzed wrannak attiam-
fianak Istenteöl kegyelmednek minden lelki testj iokath kiuanok megh
adatni mind az kegyelmedhez tartozokal egietemben.

Kegyelmedeth minth ioakaro zomzed wramath attiamfiath illien
dologbol keletet meg talalnom. Emlekezhetik ki rea egez warmegieöl
minemó dolgom ennekem wolph Zokoly Peteruel, wgian az Zokoly iozagh wegeth
az ki az zegeni wduezölth Zokoly Albertrol maradoth wala az fele-
segenre ueli jozagoth ti kegyelmetek ennekem warmegieöl teörüenne-
iel megh itilth wala kiröl kegyelmetek ennekem adiudikatath es ex-
missionaltis adoth wala de az ideönek alkalmatlan wolta miath az
executioban nem mehettönk eleö.

Kerem azerth kegyelmedeth minth bizodalmas wramath hogi ke-
gyelmed praefigalljon oli bizonios napoth az executi Joanak, kire mind
en s mind kegyelmed erkezhessönk en nem banom ha kegyelmed huzadnap-
ra hagia ys talan akkorra mind en is mind kegyelmed ra erkezhetönk
mind az által az kegyelmed io akarattja az orzagh teörüenie zerenth,
ha tizeneöteöd napoth hagnosis ebben az dologban kegyelmed. zollion bar
az orzagh teörüenie zerenth, hogi iöuendeöben se legien walami cont-
roversia benne, meli kegyelmetek hozzam walo io akarattiath iöuen-
döben megh igiekzem zolgalnom. Isten kegyelmedeth oltalmazza sok ez-
tendeigh io egezseghben. Datum ex arce nostra Kiswarda 4. Marty Anno
1607.

Kegyelmed zomzed attjafia barattja

Melith Peter m.p.

(A levél hátlapján):

P. S.

Miuelhogy ennekem most Cassara fel kel mennem sietsegel Bakay Andras wramatis el kellettik welem winnem holnap penigh mindokwetetlen el kel indulnom, Bekeny Janos wrammal az minemw dolga wacion kegyelmednek az en zolgalatomerth annak periek eleö weteleth most deferallia meli dologhrol Bekeny, Janos wramatis hazanel megh talaltam s eö kegyelmeis az en attiafiusagomert el halasztotta, csak akarom kegyelmednek ertesere adnom.

V.

Joannes Elek Illustrissimi Principis Transylvaniae Partium Regni Hungariae Domini, Sicularumque Comitum Vniuersorum militum campestrium vice generalis capitaneus etc.

Minden rendben es hiuatalban leueo vitezleo rendeknek capitanoznak, Hadnagioknak, Tizedeseknek, keozonseges vitezeknek, louas es gialoghrenden leueoknak keozviteznek es az kiknek illik aianlom zolgalathomath.

Ez Zabolcz varmegieben leueo Zolnok neueo falut wöttem az magan kiualtkeppen ualo oltalman es conduiselesem ala, Hagiom azokayert es paranczolom hogy senky ez feleöl megh nevezeth Zolnok neueo falura reia ne sallion, myben marhaiokban megh ne karositsa, faluokban se zemeljekben se marhaiokban megh ne haboritsa, megh se karositsa: Merth [ha] valaky kwleómben czelekeódik bwntetesnelkwll ell nem szenueggiwk. (!) Secus non facturi. Praedentibus perfectis exhibenti restitutis. Datum in oppido Kallo die 26 Aprillis Anno 1608

Idem qui supra

mp.

VI.

Spectabilibus ac magnificis Domini sacrae caesareae et regiae
Majestatis Camerae hungariae consiliariis Domini nobis semper obser-
vantissimis.

Nagysagos wrak szolgalatthwnkatt es mynden engedelmessegwnkett
ayanlywk nagysaghttoknak, megh akarywk az wr istennek engedelmből
szolgalny nagysaghttoknak közönywk es mynd, kycyn, nagy es mynd ez
egez nyomorwltt waras hogy nagysaghttok megh halgatta az my attyank-
ffyaynak az ő szowokatt, es hogy kegyelmesswl czelekedett naghttok
ny welwnk, az ny nyomorwlt voltthunkatt megh tekynyttette kyről
elthwnkbe el nem felettkeszwnk: azertt mosthis könyörghwnk nagy-
saghttoknak myntt kegyelmes wraknak, hogy legyen olthalmwnk nagysag-
httok es wyselye gondwnkat, ne szagagassanak enny sok ffele az myntt
imar nagyttok megh erttette mennyffele wonznak: lam ő fölsegenek
kezzek wagywnk ffyzettny mynden eztendönkyntt az mynt nagyttok el wezettte
es nekwnk irwa kwldütte, my azt fogadgywk nagnak hogy engedelmes es
haznos jwhay lezwnk: myntt ez elöth walo eztendökbe -kykbe my nyo-
morwltt nepek mynden ffyzettest mely ffyzettesekett jól ertty nagy-
httok hogy az my priwelegeomonkath nem mwttatta megys megh ffyzetth-
wnk es myndenbe engedelmessek wolttnk, kyről mynd Quitanciánk
wagyon.: az mosthaný dolgwnkban es könyörgwnk nagnak, hogy legyen
segettsegwnk nagyttok mertt fforgacz imre ő maga keth emberwnkett
tharttya ffogwa es ő fölsege paranccolattyattis el wötte ez okaertt
nagysaghttokhoz wagyon byzodalwmnk hogy nagysaghttok által el igazwl
az my dolgwnk.

wegwzette eztt es aggywk nagysaghttoknak twdasara hogy az haz
helek az myntt az my attyankffyay mondottak csak anny mertt szaz
nyolczwan fferttal, az seller haz hely 32 fferttal, es mynden negy
fferttal egy egez heltt tezen, erről nagyttok megh twtthattya: ezek-
nek nagyob byzonsagaertt es tekellettessegeertt az warasnak peczet-
tewel erösyttöttwk az my iraswnkatt: az wr isten eltesse nagykatt
nagy sok eztendeyglen jó egessegben.....

KÉT PÉCSKÖRNYÉKI MAGYAR LEVÉL

1687-ből.

I.

Coronás király urunk ö felsége zászlója alatt lévő Administ-
ratoroknak ez levelünk adassék Pécsre.

Salutem et nostra servitia.

Ngodnak akarjuk tutára adni. Mivel mi szegény nyomorult Szölő-
si és Bakonyai Polgárok megesküdtünk hogy mi a császár ö felsége
dezmayat be agyuk, mellyet erővel a Szalavari Apatur eo Nga erővel
el vett ugy mit kilenced fél kilát gyümölcsel együtt, maga kocsián
hajduyával béhozatott. Ngdot kérjük alázatossan ne nehezteljen ezért
reánk, hanem ö Nga agyon okot róla.

in Szölős, 27 Julij 1687.

Szölősi Bakonyai
Szegény polgárság.

II.

Generoso viro domino Caesaræ maiestatis Commissario Vincen
Cristiano exhibeantur domino nostro plurimum honorando.

Istentől minden iokat kivanunk kegielmednek beöczületes Com-
missarius Urunk

My Peterdij polgarok az miken meg eskütünk az fölségös
Cziasarnak hitünk szörent, hogy mind buszankból és mehesükből igaz
deszmat adunk, az melliet io szivel meg is czielekettünk volna, de
az Szalavary apatur, ky iüven hosszank szolgálival és kocsiával
mind buszankat es meheinket el predalea, azért immar ilyen romlast
és kart vallottunk es ez kar vallasunk utan ninczien myból es
honet meg adunk deszmankat eo felsege számara.

My Peterdiek kiczienek es nagiok eo felsege szolgálattiara
aianliuk magunkat es panaszinkat ielentyük

En Maszlagh Andras peterdi biro es Szabo Pal töb polgar
tartsainkkal adjuk ertesere ezt kgielmednek.

--- . ---

E két levél eredtije a bécsi Hofkammerarchiv Hoffinanz Hungarn
betr. Fünffkirehen 1687. fascikulusában.

KÖZLEMÉNYEK A PÉCSI ERZSÉBET-TUDOMÁNYEGYETEM KÖNYVTÁRÁBOL.

1934 .január.

Pótlás a 25.számhoz.

MARÓSI BIRÓ MAGYARNYELVŰ LEVELE 1564-BŐL.

Közleményeink 25. számában dr.Hodinka Antal gyűjteményéből hat magyarnyelvű levelet közöltünk. Ezek közül a 7.lapon álló VI. számú végéről a leíró tévedéséből elmaradt a levél kelte és aláírása. Így mint keltezetlen a gyűjtemény végére került, pedig az első helyre kellett volna tennünk, mert, 1564-ben lévén keltezve, korban megelőzi az előtte álló leveleket. Ez különben nyilvánvaló volt nyelvi és helyesírási sajátságai miatt is.

Pótlásként újra ideiktatjuk a levél utolsó bekezdését, de most már a szöveghez csatlakozó keltezéssel s aláírással együtt:

wegwzette eztes aggywk nagysagttoknak twdasara hogy az haz
helek az myntt az my attyankffya" mondottak csak anny mertt szaz
nyolczwan fferttal, az seller haz hely 32 fferttal, es mynden negy
fferttal egy egez heltt tezen, erről nagyttok megh twtthattya: ezek-
nek nagyob byzonsagaertt es tekellettesegeertt az warasnak peczet-
tewel erősyttöttwk az my iraswnkatt: az wr isten eltesse nagykatt
nagy sok ezttendeyglen jo egessegeben. Datum ex Maros 13 die Junij
1564

Judex Marosiensis cum tota
communi plebe subditus.